II

(Įstatymo galios neturintys teisės aktai)

REGLAMENTAI

KOMISIJOS REGLAMENTAS (ES) Nr. 774/2010

2010 m. rugsėjo 2 d.

dėl perdavimo sistemos operatorių tarpusavio kompensavimo ir bendro perdavimo mokesčių reguliavimo metodo taikymo gairių nustatymo

(Tekstas svarbus EEE)

EUROPOS KOMISIJA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo,

atsižvelgdama į 2003 m. birželio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1228/2003 dėl prieigos prie tarpvalstybinių elektros energijos mainų tinklo sąlygų [1], ypač į jo 8 straipsnio 1 dalį,

kadangi:

(1) Reglamente (EB) Nr. 1228/2003 numatyta nustatyti perdavimo sistemos operatorių (toliau – PSO) tarpusavio kompensavimo mechanizmą. Pagal tą reglamentą Komisija turi nustatyti gaires, kuriose būtų nurodyta informacija apie tvarką ir metodiką, taikytiną perdavimo sistemos operatorių tarpusavio kompensavimo mechanizmui, ir pateiktos tinkamos taisyklės, skirtos mokesčių pagal nacionalines tarifų sistemas nustatymui laipsniškai suderinti.

(2) Nuo tada, kai perdavimo sistemos operatorių tarpusavio kompensavimo mechanizmo poreikis pirmą kartą pripažintas, įgyta vertingos patirties, visų pirma perdavimo sistemų operatoriams taikant savanoriškus mechanizmus. Tačiau perdavimo sistemų operatoriams dėl tokių savanoriškų mechanizmų tapo vis sunkiau susitarti.

(3) Privalomos gairės, kuriomis būtų nustatytas perdavimo sistemos operatorių tarpusavio kompensavimo mechanizmas, turėtų būti tvirtas perdavimo sistemos operatorių tarpusavio kompensavimo mechanizmo veikimo pagrindas ir užtikrinti teisingą tarpvalstybinių elektros energijos srautų priėmimo išlaidų kompensavimą perdavimo sistemos operatoriams.

(4) Trečiųjų šalių arba teritorijų perdavimo sistemos operatoriai, sudarę susitarimus su Sąjunga, kuriais jie priėmė ir taiko Sąjungos elektros energijos srities teisės aktus, turėtų turėti teisę dalyvauti perdavimo sistemos operatorių tarpusavio kompensavimo mechanizme vienodomis sąlygomis su valstybių narių perdavimo sistemos operatoriais.

(5) Reikėtų leisti trečiųjų šalių perdavimo sistemos operatoriams, nesudariusiems susitarimų su Sąjunga, kuriais jie priimtų ir taikytų Sąjungos elektros energijos srities teisės aktus, su valstybių narių perdavimo sistemos operatoriais sudaryti daugiašalius susitarimus, kuriais būtų sudarytos galimybės visoms šalims gauti išlaidų, patirtų priimant tarpvalstybinius elektros energijos srautus, kompensaciją teisingomis ir vienodomis sąlygomis.

(6) Perdavimo sistemos operatoriams turėtų būti kompensuoti energijos nuostoliai, patirti priimant tarpvalstybinius elektros energijos srautus. Ši kompensacija turėtų būti pagrįsta įverčiu, kokie nuostoliai būtų buvę patirti, jei nebūtų buvę elektros energijos tranzito.

(7) Reikėtų sukurti fondą, iš kurio perdavimo sistemos operatoriams būtų kompensuojamos išlaidos, patirtos suteikiant infrastruktūrą tarpvalstybiniams elektros energijos srautams priimti. Šio fondo dydis turėtų būti pagrįstas ilgalaikių vidutinių ribinių sąnaudų, atsiradusių infrastruktūrą suteikiant tarpvalstybiniams elektros energijos srautams priimti, vertinimu visos Sąjungos mastu.

(8) Trečiųjų šalių perdavimo sistemos operatoriai už Sąjungos perdavimo sistemos naudojimą turėtų patirti tas pačias išlaidas kaip ir valstybių narių perdavimo sistemos operatoriai.

(9) Mokesčių, taikomų elektros energijos gamintojams už perdavimo sistemos prieigą, skirtumai neturėtų kenkti vidaus rinkai. Todėl vidutiniai mokesčiai už valstybių

[1] OL L 176, 2003 7 15, p. 1.

narių tinklo prieigą turėtų atitikti intervalą, kuris padeda užtikrinti, kad būtų gauta naudos iš mokesčių tvarkos suderinimo.

(10) Šiame reglamente numatytos priemonės atitinka Reglamento (EB) Nr. 1228/2003 13 straipsniu įsteigto Komiteto nuomonę,

PRIĖMĖ ŠĮ REGLAMENTĄ:

1 straipsnis

Perdavimo sistemos operatoriai gauna išlaidų, patirtų priimant tarpvalstybinius elektros energijos srautus savo tinkluose, kompensaciją pagal priedo A dalyje išdėstytas gaires.

2 straipsnis

Mokesčiai, tinklo operatorių taikomi už perdavimo sistemos prieigą, atitinka priedo B dalyje išdėstytas gaires.

3 straipsnis

Šis reglamentas įsigalioja dvidešimtą dieną nuo jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje.*

Šis reglamentas nustoja galioti 2011 m. kovo 2 d.

Šis reglamentas yra privalomas visas ir tiesiogiai taikomas visose valstybėse narėse.

Priimta Briuselyje 2010 m. rugsėjo 2 d.

Komisijos vardu

Pirmininkas

José Manuel BARROSO

PRIEDAS

A DALIS

PERDAVIMO SISTEMOS OPERATORIŲ TARPUSAVIO KOMPENSAVIMO MECHANIZMO NUSTATYMO GAIRĖS

1. **Bendrosios nuostatos**

1.1. Perdavimo sistemos operatorių tarpusavio kompensavimo (toliau – PTK) mechanizmu numatomas tarpvalstybinių elektros energijos srautų priėmimo, įskaitant tarpvalstybinės prieigos prie jungtinės sistemos suteikimą, išlaidų kompensavimas.

1.2. Perdavimo sistemos operatoriai įsteigia PTK fondą perdavimo sistemos operatorių patirtoms tarpvalstybinių elektros energijos srautų priėmimo išlaidoms kompensuoti.

PTK fondas skirtas šioms išlaidoms kompensuoti:

1) nuostoliams, patirtiems priimant tarpvalstybinius elektros energijos srautus nacionalinėse perdavimo sistemose; ir

2) infrastruktūros suteikimo tarpvalstybiniams elektros energijos srautams priimti išlaidoms.

1.3. Įmokos į PTK fondą apskaičiuojamos pagal 6 punktą.

Išmokos iš PTK fondo apskaičiuojamos pagal 4 ir 5 punktus.

Perdavimo sistemos operatoriai atsako už visų įmokų į PTK fondą surinkimo ir visų išmokų iš jo išmokėjimo sąlygų nustatymą, taip pat mokėjimų tvarkaraščio nustatymą. Visos įmokos ir išmokos sumokamos kuo anksčiau, bet ne vėliau kaip per šešis mėnesius nuo laikotarpio, už kurį mokamos, pabaigos.

1.4. Europos elektros energijos ir dujų reguliavimo grupė (ERGEG), įsteigta Komisijos sprendimu 2003/796/EB ([1]), Komisijai kasmet pateikia PTK mechanizmo įgyvendinimo ir PTK fondo valdymo ataskaitą.

Atliekant šį uždavinį, perdavimo sistemos operatoriai bendradarbiauja su ERGEG ir teikia ERGEG ir Komisijai visą šiuo tikslu būtiną informaciją.

1.5. Paprastai skaičiuojamas elektros energijos tranzitas per valandą, atsižvelgiant į mažesniąją iš šių verčių: absoliučią importuotos elektros energijos arba absoliučią eksportuotos elektros energijos nacionalinių perdavimo sistemų jungiamosiose linijose vertę.

Apskaičiuojant elektros energijos tranzitą, importuotos elektros energijos ir eksportuotos elektros energijos kiekis kiekvienoje nacionalinių perdavimo sistemų jungiamojoje linijoje sumažinamas proporcingai pajėgumų, skirtų nesilaikant Reglamento (EB) Nr. 1228/2003 priede pateiktų perkrovos valdymo gairių 2 punkto, daliai.

Nepaisant šio punkto antros pastraipos nuostatų, importuotos ir eksportuotos elektros energijos kiekis jungiamosiose linijose su trečiosiomis šalimis, kurioms taikomos 7.1 punkto nuostatos, įtraukiamas į elektros energijos tranzito skaičiavimą.

1.6. Šioje priedo dalyje grynasis elektros energijos srautas – bendro iš tam tikros nacionalinės perdavimo sistemos į šalis, kuriose PSO dalyvauja PTK mechanizme, eksportuotos elektros energijos kiekio ir bendro į tą perdavimo sistemą iš šalių, kuriose PSO dalyvauja PTK mechanizme, importuotos elektros energijos kiekio skirtumo absoliuti vertė.

([1]) OL L 296, 2003 11 14, p. 34.

PTK mechanizmo šalių, turinčių bendrą sieną su bent viena trečiąja šalimi, kuriai taikomos 7.1 punkto nuostatos, atveju apskaičiuojant grynąjį srautą atliekami tokie patikslinimai:

1) jei bendras į šalis, kuriose PSO dalyvauja PTK mechanizme, eksportuotos elektros energijos kiekis viršija bendrą iš šalių, kuriose PSO dalyvauja PTK mechanizme, importuotos elektros energijos kiekį, grynieji srautai sumažinami mažesniąja iš šių verčių:

   a) grynųjų iš tų trečiųjų šalių importuotos elektros energijos srautų dydžiu; arba

   b) grynųjų į šalis, kuriose perdavimo sistemos operatorius dalyvauja PTK mechanizme, eksportuotos elektros energijos srautų dydžiu;

2) jei bendras iš šalių, kuriose PSO dalyvauja PTK mechanizme, importuotos elektros energijos kiekis viršija bendrą į šalis, kuriose PSO dalyvauja PTK mechanizme, eksportuotos elektros energijos kiekį, grynieji srautai sumažinami mažesniąja iš šių verčių:

   a) grynųjų į tas trečiąsias šalis eksportuotos elektros energijos srautų dydžiu; arba

   c) grynųjų iš šalių, kuriose perdavimo sistemos operatorius dalyvauja PTK mechanizme, importuotos elektros energijos srautų dydžiu.

1.7. Šiame priede apkrova – bendras elektros energijos kiekis, iš nacionalinės perdavimo sistemos išsiunčiamas į prie jos prijungtas paskirstymo sistemas, prie perdavimo sistemos prijungtiems galutiniams vartotojams ir elektros energijos gamintojams suvartoti gaminant elektros energiją.

2. **Dalyvavimas PTK mechanizme**

2.1. Kiekviena reguliavimo institucija užtikrina, kad jos kompetencijos sričiai priklausantys perdavimo sistemos operatoriai dalyvautų PTK mechanizme ir kad į perdavimo sistemos operatorių taikomus mokesčius už tinklų prieigą nebūtų įtraukta papildomų mokesčių už tarpvalstybinių elektros energijos srautų priėmimą.

2.2. Trečiųjų šalių perdavimo sistemos operatoriai, sudarę susitarimus su Sąjunga, kuriais jie priėmė ir taiko Sąjungos elektros energijos srities teisės aktus, turi teisę dalyvauti PTK mechanizme.

Visų pirma dalyvauti PTK mechanizme turi teisę perdavimo sistemos operatoriai, veiklą vykdantys teritorijose, nurodytose Energijos bendrijos sutarties [1] 9 straipsnyje.

Visi trečiųjų šalių perdavimo sistemos operatoriai, dalyvaujantys PTK mechanizme, turi vienodas sąlygas su valstybių narių perdavimo sistemos operatoriais.

3. **Daugiašaliai susitarimai**

3.1. Perdavimo sistemos operatoriai gali sudaryti perdavimo sistemos operatorių, dalyvaujančių PTK mechanizme, ir trečiųjų šalių perdavimo sistemos operatorių, nesudariusių susitarimų su Sąjunga, kuriais jie priimtų ir taikytų Sąjungos elektros energijos srities teisės aktus, ir 2009 m. gruodžio 16 d. pasirašiusių savanorišką perdavimo sistemos operatorių susitarimą dėl perdavimo sistemos operatorių tarpusavio kompensavimo, daugiašalius susitarimus, susijusius su tarpvalstybinių elektros energijos srautų priėmimo išlaidų kompensavimu.

3.2. Šiais daugiašaliais susitarimais siekiama užtikrinti, kad trečiosios šalies perdavimo sistemos operatorius turėtų vienodas sąlygas su PTK mechanizme dalyvaujančios šalies perdavimo sistemos operatoriumi.

3.3. Kai būtina, šiuose daugiašaliuose susitarimuose galima rekomenduoti patikslinti bendrą kompensaciją atsižvelgiant į infrastruktūros suteikimo tarpvalstybiniams elektros energijos srautams priimti išlaidų kompensaciją, kuri nustatoma pagal 5 punktą. Tokį patikslinimą visais atvejais tvirtina Komisija.

3.4. Trečiosios šalies perdavimo sistemos operatoriui taikomos sąlygos neturi būti palankesnės už tas, kurios būtų taikomos PTK mechanizme dalyvaujančiam perdavimo sistemos operatoriui.

[1] OL L 198, 2006 7 20, p. 18.

3.5. Visi šie daugiašaliai susitarimai pateikiami Komisijai, kad ji pateiktų nuomonę dėl to, ar toliau taikant daugiašalį susitarimą skatinamas elektros energijos vidaus rinkos sukūrimas bei veikimas ir tarpvalstybinė prekyba. Nuomonėje Komisija pirmiausia nustato:

1) ar susitarimas susijęs tik su perdavimo sistemos operatorių tarpvalstybinių elektros energijos srautų priėmimo išlaidų tarpusavio kompensavimu;

2) ar laikomasi 3.2 ir 3.4 punktuose išdėstytų reikalavimų.

3.6. Rengdama 3.5 punkte nurodytą nuomonę, Komisija konsultuojasi su visomis valstybėmis narėmis, visų pirma atsižvelgdama į valstybių narių, kurios turi bendrą sieną su ta trečiąja šalimi, nuomonę.

4. **Nuostolių kompensavimas**

4.1. Nuostolių, patirtų nacionalinėse perdavimo sistemose priimant tarpvalstybinius elektros energijos srautus, kompensacija skaičiuojama atskirai nuo išlaidų, susijusių su infrastruktūros suteikimu tarpvalstybiniams elektros energijos srautams priimti, kompensacijos.

4.2. Nuostolių, patirtų nacionalinėje perdavimo sistemoje, suma nustatoma apskaičiuojant šių dydžių skirtumą:

1) nuostolių, faktiškai patirtų perdavimo sistemoje per atitinkamą laikotarpį, dydžio; ir

2) perdavimo sistemos nuostolių, kurie būtų buvę patirti sistemoje per atitinkamą laikotarpį, jei nebūtų buvę elektros energijos tranzito, įverčio.

4.3. Perdavimo sistemos operatoriai atsako, kad būtų atliktas 4.2 punkte nurodytas skaičiavimas, ir tinkama forma paskelbia tą skaičiavimą ir skaičiavimo metodą. Šis skaičiavimas gali būti pagrįstas įverčiais, gautais skirtingais atitinkamo laikotarpio momentais.

4.4. Nuostolių, patirtų nacionalinėje perdavimo sistemoje priimant tarpvalstybinį elektros energijos srautą, vertė apskaičiuojama remiantis ta pačia bazine verte, kurią reguliavimo institucija yra patvirtinusi visiems nacionalinėse perdavimo sistemose patiriamiems nuostoliams skaičiuoti. ERGEG tikrina nuostolių vertinimo nacionaliniu lygiu kriterijus, ypač atsižvelgdama į tai, kad nuostoliai būtų vertinami teisingai ir nediskriminuojamai.

Jei atitinkama reguliavimo institucija nėra patvirtinusi bazinės nuostolių skaičiavimo vertės laikotarpiui, kuriuo taikomas PTK mechanizmas, tai PTK mechanizmo taikymo tikslais nuostolių vertė turi būti pagrįsta įverčiais, peržiūrėtais visų perdavimo sistemos operatorių.

5. **Infrastruktūros suteikimo tarpvalstybiniams elektros energijos srautams priimti išlaidų kompensavimas**

5.1. Metinė tarpvalstybinio infrastruktūros naudojimo išlaidų kompensacija proporcingai padalijama už nacionalines perdavimo sistemas atsakingiems perdavimo sistemos operatoriams kaip infrastruktūros suteikimo tarpvalstybiniams elektros energijos srautams priimti išlaidų kompensacija.

5.2. Metinė tarpvalstybinio infrastruktūros naudojimo išlaidų kompensacija perdavimo sistemos operatoriams, atsakingiems už nacionalines perdavimo sistemas, padalijama proporcingai, atsižvelgiant į:

1) tranzito koeficientą, t. y. tranzito toje nacionalinėje perdavimo sistemoje ir bendro tranzito visose nacionalinėse perdavimo sistemose santykį;

2) apkrovos koeficientą, t. y. elektros energijos tranzito kvadrato, padalyto iš tranzito ir apkrovos sumos, toje nacionalinėje perdavimo sistemoje, ir elektros energijos tranzito kvadrato, padalyto iš tranzito ir apkrovos sumos, visose nacionalinėse perdavimo sistemose, santykį.

Tranzito koeficientas vertinamas 75 %, o apkrovos koeficientas – 25 %.

5.3. Metinė tarpvalstybinio infrastruktūros naudojimo išlaidų kompensacija yra 100 000 000 EUR.

6. **Įmokos į PTK fondą**

6.1. Perdavimo sistemos operatoriai įmokas į PTK fondą moka proporcingai grynojo srauto į savo nacionalinę perdavimo sistemą ir iš jos absoliučios vertės ir grynųjų srautų į visas nacionalines perdavimo sistemas ir iš jų absoliučių verčių sumos santykiui.

7. **Trečiosios šalies elektros energijos importui ir eksportui taikomas perdavimo sistemos naudojimo mokestis**

7.1. Perdavimo sistemos naudojimo mokestis mokamas už visą planuojamą visų trečiųjų šalių elektros energijos importą ir eksportą, kai:

1) ta šalis su Sąjunga nėra sudariusi susitarimo, kuriuo ji priimtų ir taikytų Sąjungos elektros energijos srities teisės aktus; arba

2) perdavimo sistemos operatorius, atsakingas už sistemą, iš kurios elektros energija importuojama arba į kurią elektros energija eksportuojama, nėra sudaręs 3 punkte nurodyto daugiašalio susitarimo.

Šis mokestis išreiškiamas eurais už megavatvalandę.

7.2. Visi PTK mechanizmo dalyviai taiko perdavimo sistemos naudojimo mokestį už planuojamą elektros energijos importą ir eksportą tarp nacionalinės perdavimo sistemos ir trečiosios šalies perdavimo sistemos.

7.3. Metinį perdavimo sistemos naudojimo mokestį kasmet iš anksto apskaičiuoja perdavimo sistemos operatoriai. Jis nustatomas kaip įmokos už megavatvalandę, kurią dalyvaujančios šalies perdavimo sistemos operatoriai sumokėtų į PTK fondą atsižvelgiant į numatomą atitinkamų metų tarpvalstybinių elektros energijos srautų apimtį, įvertis.

B DALIS

BENDRO PERDAVIMO MOKESČIŲ REGULIAVIMO METODO TAIKYMO GAIRĖS

1. Metinis vidutinis perdavimo mokestis, kurį gamintojai moka visose valstybėse narėse, atitinka 3 punkte nustatytą intervalą.

2. Vidutinis metinis gamintojų mokamas perdavimo mokestis yra bendras metinis gamintojų mokamas perdavimo mokestis, padalytas iš bendro išmatuoto metinio energijos, gamintojų pateikiamos į valstybės narės perdavimo sistemą, kiekio.

Atliekant 3 punkte nustatytą skaičiavimą, į perdavimo mokestį neįskaičiuojama:

1) gamintojų mokami mokesčiai už fizinį turtą, reikalingą prisijungti prie sistemos arba prisijungimo priemonėms atnaujinti;

2) gamintojų mokami mokesčiai, susiję su papildomomis paslaugomis;

3) specialūs gamintojų mokami sistemos nuostolių mokesčiai.

3. Metinio vidutinio gamintojų mokamo perdavimo mokesčio vertė atitinka 0–0,5 EUR/MWh intervalą, išskyrus mokesčius, taikomus Danijoje, Švedijoje, Suomijoje, Rumunijoje, Airijoje, Didžiojoje Britanijoje ir Šiaurės Airijoje.

Danijoje, Švedijoje ir Suomijoje metinių vidutinių gamintojų mokamų perdavimo mokesčių vertė atitinka 0–1,2 EUR/MWh intervalą.

Airijoje, Didžiojoje Britanijoje ir Šiaurės Airijoje metinio vidutinio gamintojų mokamo perdavimo mokesčio vertė atitinka 0–2,5 EUR/MWh intervalą, o Rumunijoje – 0–2 EUR/MWh intervalą.